

Det er nu en mindre Ting. Men om disse Punkter, jeg har peget paa, og som den første ærede Taler var udførlig inde paa, skal jeg sige ligesom den første ærede Taler i Dag, at det er naturligt, at man ogsaa fremsætter Ytringer om dem fra anden Side. Jeg skal gøre Ministeren den Indrømmelse, at jeg for mit Vedkommende er tilbøjelig til at tro, at efter en saadan Overvejelse andetsteds vil man komme væsentlig til at hvile i den Regel, han har opstillet, skønt jeg vel ved, at der vil være mange Betæneligheder ved at give et paa den Maade dannet Menighedsraad for stor Indflydelse paa Kirkens egentlige Anliggender. Men som Forholdene ere, vil man vanskelig kunne komme til at opstille skarpere Regler. Man maa stole paa, at der paa anden Maade kommer en Betyggelse, som disse Regler ikke give. Altsaa, der tror jeg ikke, at Ministeren i sit Forslag har truffet det urette.

Anderledes ser jeg paa den anden Del af Sagen, Spørgsmaalet om Valgretten til Præstevalg. Skulde jeg der kunne gaa efter mit eget Ønske, vilde jeg, det bekender jeg ærlig, ikke sætte stor Pris paa at faa skabt denne Valgret, men den maa til, den kan ikke undgaas. Hvorfor jeg ikke sætter sær Pris paa den, er, fordi jeg tror ikke, at Brøsten med Hensyn til Præsterne ligger i, om de vælges af Kongen eller af Menigheden. Jeg tror, at det, der skal til, er noget ganske andet: det er Præsteuddannelsen, det er Præstestillingen, det er Anerkendelsen af Præsternes Betydning, der er det afgørende. Men hvordan vi end lave Valget, blive vi ved at have en lille Kreds af Mænd eller en vis begrænset Kreds af Mænd, som vi skulle tage Kandidaterne imellem, og det har ikke meget at sige, enten de vælges paa den ene eller den anden Maade. Men desuagtet bøjer jeg mig for Tidens Fordring, der gaar i Retning af, at der skal en anden Anerkendelsesmaade til, og den maa vi ind paa. Jeg tror imidlertid ikke, at Sagen kan løses med at sige: vi have dannet et Menighedsraad, som jo har væsentlig andre Hverv for Øje og er valgt efter andre Hensyn end Præstevalget, og saa sige, at dér skulle disse 4 Mænd, som ere valgte for andet, og som have andre Gerninger, repræsentere Menigheden ved denne Lejlighed og træde i Stedet for den. Det er en uheldig Maade at løse Præstevalgssagen paa, og derfor er det for mig en Sag, som i allerhøjeste Grad trænger til Overvejelse, om man, naar man skal ind paa Præstevalg, hvad man skal, ikke

maa vælge en anden og bredere Maade at gøre dette paa, end Ministerens Forslag indeholder. — Men ogsaa disse Forhold forekomme det mig naturligt, at kirkelige Mænd — derved tænker jeg baade paa gejstlige og Lægfolk — ytrede sig om, inden Rigsdagen tog Stade.

Og den Hovedbetragtning, hvorfor jeg ønsker dette sidste, har jeg ikke fremsat endnu, og jeg har været noget i Tvivl om, hvor vidt jeg skulde komme dybere ind paa den; for der falder min Betragtning for en stor Del sammen med de Ytringer, vi i Gaar hørte af det 2det kongevalgte Medlem (Goos). Men jeg skal dog ikke tilbageholde min Betragtning, thi det er saa alvorlig en Sag, at man har Lov til at tale derom her i Tinget, og det er en Sag, som det dog har nogen Værdi, at Mænd af forskellige Livsanskuelser, begge med alvorligt Grundlag, sige deres Tanker om. Der er det da saa, at, naar vi tale om dette Spørgsmaal, som jeg nu skal ind paa, gaar det mig, som det gaar det ærede 2det kongevalgte Medlem og alle, der tale om disse Sager, at vi over vore Udtalelser have den Lykke at kunne sætte som Motto vor Grundlovs Ord om, at den evangelisk-lutherske Kirke er den danske Folkekirke, og at denne Folkekirkes Forfatning skal ordnes ved Lov. Og hvad det vil sige, at en Forfatning ordnes ved Lov, derom er der ingen Tvivl. Det er af Interesse i saa Henseende at læse det første Møde, som afholdtes i Kirkekommissionen i 1868, hvor Mænd som Clausen, Madvig, Martensen udtalte sig, Mænd, som have den Værdi fremfor os andre, at de stode Grundloven af 1849 nær. Madvig sagde ved den Lejlighed, at han ansaa det for sin personlige Pligt at udtale sig herom og gøre Fordring om en virkelig synodal Kirkeforfatning for Landet, fordi han havde medvirket til den Grundlovsparagraf, hvori Fordringen havde sin ydre Støtte. Og saa betegner han dette senere i sit Foredrag derhen, at en virkelig Kirkeforfatning kunde kun komme til Stede, naar der dannes et Organ, som kan fatte de Bestemmelser, Kirken som saaadan maa kunne tage. Se, det er Kravet om en Kirkeforfatning. Nu ved jeg vel, at, saa snart man peger paa dette, komme Vanskelighederne frem ogsaa blandt kirkeligt sindede Mænd. Der er dem, som ikke ville ret underordne sig en saadan Kirkeforfatning med et for Kirken skabt Organ, fordi de i ensidig kirkelig Interesse sige: Den bliver trukket for meget til den verdslige Side. Men til dem maa vi svare,